MKOA WA KUSINI **TAREHE:16/3/2026**

WILAYA YA MUHANGA

MUHULA WA PILI

KIDATO CHA PILI

MWONGOZO WA KUKOSOA

SEHEMU YA I:UFAHAMU/alama 20

1**.Eleza maneno yafuatayo kutoka kwenye kifungu.(alama4)**

a)Masika: Ni majira ya mvua nyingi sana.

b**)Kivuli :** Ni majira ambapo tuna mvua ndogo ndogo tu.

c.Kiangazi: Ni majira ambapo jua kali huwaka na mvua hikosa kunyesha.

d)Kipupwe :Ni majira ya baridi ambayo hutokea katika miezi ya Septemba na Novemba nchini Rwanda.

2.Taja majira ambapo huwepo mvua ndogondogo**.(alama3)**

Kivuli

3.Ni katika majira yapi ambapo jua kali huaka nchini Rwanda?**(alama3)**

Kiangazi au ukame

4.Toa mifano minne ya mazao yapatikanayo nchini Rwanda**.(alama4)**

Migoma,nanasi,mihogo,maharagwe,karoti,nyanya,kitunguu…

5.Taja jina la majira ya baridi nchini Rwanda**.(alama3)**

kipupwe

6.Tunga sentensi moja sahihi kwa kila neno:**(alama3)-**

a.Novemba : Katika mwezi wa **Novemba** tuna aina ya majira ya Kivuli**.**

b.Mvua: **Mvua** nyingi inanyesha katika mwezi wa aprili.

c.Nanasi: **Nanasi** ni mojawapo wa mazao ya chakula

SEHEMU YA PILI:SARUFI /ALAMA 65

7.Tunga sentensi sahihi moja kwa kila Kivumishi:(Alama 5)

a.huyu: Mwanafunzi **huyu** ni mwerevu .

b.Mzuri: Mkulima **mzuri** alipata zawadi yake.

c.Wangu: mtoto **wangu** ameshinda mtihami wa Kiswahili.

d.Yupi: Ni mwanafunzi **yupi** ameona alama tisini na tisa katika mtihani?

e.Watano**:** Wanafunzi **watano** watalipiwa karo za shule kwa muhula ujao.

8. **Tumia o-ote kujaza sentensi hizi**: **(alama 2)**

i. Nitatumia jembe **lolote**

ii. Niletee machunga **yoyote**

9. Chagua jibu sahihi kati ya yale yaliyomo mabanoni. (alama 5)

a) Mwaka huu tumepanda mbegu **nyingi** (**nyingi, wengi, mingi)**
b) Masokwe **saba** wanacheza porini. **(masita, saba)**
c) Ngamia **mbili**. **(mbili,wawili)**
d) Wanafunzi **wote** wamefika(**wote, bote)**
e) Mtoto **mwingine** ameenda wapi? (**wengine, mwingine,mwingineo)**

10. Tumia majina haya ya vifaa vya shule kwa kujaza sentensi hizi:**kalamu,kifutio,chaki, dawati na rula.(alama5)**

a.**Kifutio** hutumiwa kwa kufuta ubao.

b.Hutumiwa kuandika daftarini.Ni **kalamu**

c. **Chaki** hutumiwa kwa kuandika kwenye ubao.

d.**Dawati** ni kifaa kinachotumiwa kwa kukaliwa na wanafunzi.

e**.Rula** hutumiwa kwa kupiga kistari.

11. Andika sentensi zifuatazo katika hali yakinishi au hali kanushi.(alama5)

a.Mama anapika chakula. **Hapiki**

b.Yeye hachezi kabumbu. **Anacheza**

c.Wao hawasomi vitabu. **Wanasoma**

d.Baba anakula maharagwe. **Hali**

e.wewe hukunywa chai jana. **Ulikunywa**

12. Andika aina tatu za nomino unazozijua **(alama3)**

i) Nomino za kipekee

ii)Nomino za kawaida

iii) Nomino za dhahania

13. Sema aina za vivumishi kwa maneno yaliopigiwa mistari kwa sentensi zifuatazo
.(alama10)

a.Mtoto **huyu** anacheka: **Kivumishi cha kuonyesha**.

b.Mpira **wangu** umepasuka. **Kivumishi cha kumiliki**.

c.Muhoga **upi** ni wangu ? **Kivumishi cha kuuliza**

d.Kuku hawa wametaga mayai **machache**. **Kivumishi cha idadi ya ujumla**

e.Kitamba **cheupe** kimeraruka. **Kivumishi cha sifa**

14. **Jaza jedwali hii: (alama10)**

Umoja	**Wingi**
a.Kielezi	**Vielezi**
b.Ng'ombe	**Ng'ombe**
c.Kondoo	**Kondoo**
d.Zizi	**Mazizi**
e. **Muuzaji**	Wauzaji

15. **Tambua aina za nomino kwa maneno yaliyopigiwa mstari katika sentensi zifuatazo**

:(Alama 5)

a. Tutaenda kuzuru nchi ya **Rwanda** lini? **Nomino ya pekee**

b.**Kigali** ni mji una majengo mengi sana. **Nomino ya pekee**

c.**Ng'ombe** inatupa maziwa. **Nomino ya kawaida**

d.Kila **mwanafunzi** anapaswa kuleta karatasi ya kufanyia mtihani.**Nomino ya kawaida**

e. **Gasimba** ni mwanafunzi mwerevu**.** **Nomino ya pekee**

16. Chagua jina linalofaa kwa kujaza sentensi hizi:**pundamilia,sokwemtu,tembo,twiga,ng'ombe.**

(alama 5)

a.Huwa na akili inayokalibiana na ya mtu.Yeye ni **sokwemtu**

b. **Pundamilia** huwa na milia myeupe na myeusi katika mwili mzima.

c.Ndovu huitwa pia **tembo.**

d. **Ng'ombe** hukamwa na kutoa maziwa.

e.Huwa na shingo ndefu sana na ndiye mrefu kuliko wanyama wengine porini.Yeye ni **twiga**.

17. **Taja kinyume cha vielezi vilivyopigiwa mistari katika sentensi zifuatazo: (alama 4)** a) Yeye anacheza **vizuri**. Vibaya
b) Kobe anaondoka **haraka**. polepole

18.Tia sentensi ifuatayo katika wakati uliopita, hali kanushi:(Alama6)
-Wachezaji wote wanashiriki katika mazoezi. **Wachezaji wote hawatashiriki katika mazoezi.**

SEHEMU YA III: UTUNGAJI. (ALAMA 15)

18. **a. Sehemu kuu za barua ya kindugu ni ngapi? Ordhesha sehemu hizo.(Alama 5)**
1.Anwani ya mwandishi: Jina la mwandishi, mahali mwandishi yuko,sanduka la posta , mtaa na mji na tarehe.
2. Anayeandikiwa barua: Huwa na salamu kwa anayeandikiwa barua.
3. MWanzo wa barua: Mwandishi huanza kwa kumsalimu anayeandikiwa barua. Kwa mfano hujambo kaka?Shikamoo nyanya!
4. Mwili wa barua: Ujumbe wenyewe huandikwa hapa katika aya kadhaa.
5. Hitimisho/ mwili wa barua : Mwandishi humaliza barua yake kwa kumuaga anayeandikia barua na kutuma salamu kwa anaowajua.

b. Andika barua kwa mwanafunzi rafiki yako GAHONGAYIRE Judithe anayesomea katika shule ya jirani inayoitwa GS IKIREZI kwa kupata maagizo ya kielelezo cha barua ya kirafiki. **(alama 10)**

Kwa kusahihisha ni lazima kuzingatia kanuni za kuandika barua ya kirafiki. (alama 10)

- Anwani ya mwandishi iliyo juu upande wa kushoto. (alama 01)
- Tarehe, chini kidogo ya anwani ya mwandishi (alama 01)
- Kutaja mwandikiwa, chini kidogo ya tarehe. (alama 01)
- Utangulizi/Salamu. (alama 02)
- Mwili wa barua/ Ujumbe kamili. (alama 03)
- Hitimisho. (alama 01)
- Saini/ sahihi na jina la mwandishi (alama 01)

KAZI NJEMA!!!1